

הלכות יבום וחליצה

יבמות דף ל"ב איסור אחות אשה מיתלח חלי וקאי חו
 פקע איסור אשה אחי איסור אחות אשה וחיל
 ויולכך לא פקע ע"כ יע"ש בפירש"י שכתב ח"ל הילכך
 הואיל ואיסור אחות אשה מוכן ועומד לחול עלי פטורה מן
 היבום לא פקע איסור אשה אחי וחייב משום אשה אח עכ"ל,
 מביאר מדברי רש"י דעיקר הפטרה הכא הוא איסור אחות
 אשה, ומשום דגם בכ"ג דלא חל עדיין עלי איסור אחות
 אשה, מ"מ כיון דהוא עכ"ש מיתלח חלי וקאי ומוכן ועומד
 לחול עלי כיוון לה אחות אשה לענין יבום ופטרת משום זה,
 וממילא היא עומדת באיסור אשה אח דקדים וחייב משום
 אשה אח. אולם בחוס' שם כתבו ח"ל ואע"ג דלא חיל איסור
 אחות אשה אסורה נמי הלכה לייבומי כיון דלא פקע איסור
 אשה אח, כמו חילוניות דאוסרת לרחב אע"ג דאין בה אלא
 איסור אשה אח לחודה עכ"ל, ולכאורה משמע דפליגי אדרש"י
 דחי ס"ד בפירש"י דנחשבת ערוה דאחות אשה לענין יבום
 וזהו הפטרה, ח"כ הא ב"ל למיפטר גם לרחב בשביל זה,
 ובע"כ דבחוס' ס"ל דככ"ג דלא חיל איסור דאחות אשה
 משום אין איסור חל על איסור אינה נפטרת משום ערוה
 דאחות אשה, וכל עיקר הפטרה הכא הוא איסור דאשה
 אח דלא פקע, כן נראה לכאורה.

אולם נראה דח"ל עוד, דבחוס' מחלקי בין דין בערוה גופה
 לדין לרחב, דכתיב דרך עטמה דאיסור אחות אשה
 מיתלח חלי וקאי מועיל לפטור היא עצמה מן החליצה ומן
 היבום כיון דסוף סוף היא ערוה לענין דין יבום דאם יפקע
 איסור אשה אח ותצא להתייבם כרי תכא קיימת באיסור
 אחות אשה שהוא חלוי וקאי ע"כ היא נחשבת כגזר מעכשיו
 כערוה לענין דין יבום [וגדולה מזו מלאנו בחוס' יבמות
 דף י' דגם בנחגריה ע"מ שלא חבטל לפלוגי היבם ח"ל
 דחשוכה כערוה לענין יבום אף דבשעת נפילה אינה אשה
 איש עד שחבטל לו מ"מ כיון שמטעם אשה איש אסורה
 להבטל לו השוכה כערוה לענין יבום ונפטרת משום זה,
 ומכ"ש הכא דכתיב יש בה החלות של איסור אחות אשה שהוא
 מיתלח חלי וקאי], מ"מ כ"ז הוא לענין היא עצמה, אבל
 לא מבינה זאת לאשויי להלכה שיבא דינה כדון לרח ערוה,
 ומשום דנראה דיסוד הדין דלרח ערוה, אינו רק דין פטור
 לרח דערוה פטורה עצמה ואת לרח מן החליצה ומן היבום,
 אלא דיסוד ועיקר דינו הוא דין איסור, דכערוה אוסרת להלכה
 במקום מלוה ומשויה לה לערוה דכוחה, וכדינפיון לה לעיקר
 דין דלרח ערוה מקרה דלרח דבתיב צפי ערוה, ח"כ יסוד
 דין כזה הוא דין איסור, דלרח ערוה כערוה, [ועיין ביבמות
 דף ו"מ"ש ערוה דלא לריכה קרה דאין עשה דוחה ל"ת
 א צו כרת לרח נמי לא תיבטי קרא משום דאין עשה
 ב ל"ת שיש צו כרת, כרי דהלכה בעלמה חשוכה כל"ת
 צו ברת, ולהבן שם כי חילעריך קרה למישרי לרה שלא
 רם מלוה מ"ט ח"ק עלי במקום עלי הוא דאסירה
 במקום עלי שריה, כרי דבמקום עלי מיהת הלכה
 ח"כ איסור רבין עלי כדון ערוה], וכיון שכן, ס"ל
 ח"כ דלמיהב עלי שם לרח ערוה דאחות אשה צענין דוקא
 ככר הייל בפועל איסור אחות אשה, אבל הכא דאיסור
 אשה מיתלח חלי וקאי לענין יבום אבל עדיין אין בה
 אחות אשה ע"כ אף דינה בערוה עדיין לאסור לרח
 זה, וזהו שכתבו דמחי דהלכה אסורה לייבומי הוא
 ש דנהשבת לרח ערוה דאשה אח, דלענין לאחולי זה
 ערוה שהיאסר משום זה, כזה חזקין רק בתר חלות
 בפועל מאחה שם היא אסורה, וזהו דמשויה להלכה
 ולא בתר הפטור מאחה שם נפטרה, וכיון דסוף

סוף לענין איסורא כרי היא קיימת בשם אשה אח לר"ש
 ולא בשם אחות אשה, ע"כ גם הלכה דין לרח אשה אח זה
 ולא לרח אחות אשה, נמשום דין לרח אשה אח הוא דאסירה
 לייבומי כמו לרח חילוניות, [ואע"ג דבחוס' לעיל בדף י' גבי
 חנאי כתבו כך סברא דחשוכה כערוה כיון שמטעם ח"כ
 אסורה להבטל לו גם לענין לפטור לרח יע"ש בדבריכהס,
 אבל י"ל דגם שם כוונת החוס' היא דהלכה חבי פטורה מטעם
 לרח ערוה דאשה אח, וזהו שכתבו דל"ש לומר כן כיון שאם
 חבטל לו נמלא שלא היחה אשה אחיו כלל], אבל ח"כ
 דכיה עצמה נפטרת משום איסורא דאחות אשה דמיתלח
 חלי וקאי ומשנ"ה הוא דלא פקע ממונה איסור אשה אח וכמו
 שפירש"י, ואין פלוגתא כלל בין רש"י וחוס' בענין זה.

ונראה דזהו ג"כ ציחור דברי החוס' בדף ל' שם שכתבו
 ח"ל וי"ל דלא מהני למימר נישואין מפילין אלא
 לענין שאם היחה לרח ערוה שעה אחת שוב אין לה היתר
 אעפ"י שבשעת נפילה כבר אינה לרח ערוה אבל כאן משום
 נישואין מפילין לא נחשבתה כאילו נפלה בחייו אשתו וילאכה
 ממנו באחותה שעה משום אחות אשה עכ"ל, ציחור דבריכהס,
 דלענין הדין דכל יבמה שאין חני קורא בה בשעת נפילה
 יבמה יבא עלי וכו' כזה לא שייך הדין דנישואין הראשונים
 מפילין, רק חזקין כזה בתר שעת מיתה שהיא שעת נפילה
 ממש, וכו"ה לענין כל פעורי יבום דכוחה הכל הולך רק
 אחר שעת נפילה ממש, אבל הדין דלרח ערוה יסוד דינו
 הוא דין איסור, דהלכה נאסרת ליבום, וע"ז הוא דשייך
 הדין דנישואין הראשונים מפילים, דכבר נאסרה אז כדון
 לרח ערוה במקום מלוה, ושוב אין לה היתר, וברי היא
 קיימת בשם לרח ערוה שלה ובאיסורה, וזהו הפטרה גם
 אה"כ מן החליצה ומן היבום, וזהו כמש"כ ביסוד הדבר דעיקר
 הדין דלרח ערוה כגא דין איסור וגא דין פטור בלבד, וכמש"כ.

והנה בסוגיא שם דף ע"י מבואר דלר"ע דאין קידושין
 חופסין בח"ל גם ח"ל כחייבי כריתות להפטר מן
 החליצה ומן היבום ובחוס' שם דף י' מבואר דכ"ה לענין
 לפטור לרחיכהס כו"ן כח"כ לר"ע ופטרות גם לרחיכהס
 מן החליצה ומן היבום יע"ש בדבריכהס, ולכאורה כ"י נראה
 דנבי דלענין עיקר דין יבום וחליצה ח"ל כח"כ דמו לר"ע
 ומשום דעיקר דין חליצה ויבום חלוי בחפיסת קידושין כמבואר
 בדף כ' שם ולהכי גם ח"ל כיון דלר"ע לא חפסי ככו קידושין
 לאו בני חליצה ויבום נינהו, אבל הדין דלרחור הוא דין מסוים
 הנאמר גבי ערוה ומנלן לומר דגם לענין זה ח"ל כח"כ דמו
 כיון דהוא דין הנאמר צפי ערוה וחלי באיסורה דערוה
 ומנלן דגם זה חלוי בחפיסת קידושין, ול"ע, ומה גם לפמש"כ
 דיסוד הדין דלרח ערוה הוא דין איסור ולא דין פטור,
 ח"כ בודאי הדין נותן שזהו רק באיסורה דערוה דגני קרא
 דלרחור דגם הלכה היא באיסור ערוה, ומכ"ה ינהיג זאת
 בשאר איסורין דסוף סוף לאו ערוה נינהו אלא דלא חפסי
 ככו קידושין לר"ע. אולם י"ל דכא דהלכות ג"כ פטורות
 בח"ל חליצה דר"ע הוא משום דכו"ן לרח ערוה דאשה אח,
 דכיון דכיה עצמה עכ"פ נפטרת כדון ערוה משום דלא חפסי
 בה קידושין, ח"כ כרי לא פקע איסור אשה אח מיינה,
 וממילא דגם הלכות קיימי כדון לרח ערוה דאשה אח וכמש"כ
 בחוס' הכא חליצה דר"ש דכיון דלא פקע איסור אשה אח
 כיון כמו לרח חילוניות דאסירה, אבל ח"כ דמשום דין
 לרח דח"ל לא מיפטרי דין לרחור הוא דין מסוים הנאמר
 באיסור ערוה ונכב רק בערוה דוקא ואינו שייך לה"ל.

והנה בחוס' לעיל דף י' כתבו ח"ל ואפי' ההשכנה אשה
 איש כיון שמטעם אשה איש אסורה ליבטל לו מ"מ לא דמי
 כיון שאם חבטל ליבם שנאסרה עליו כיון אשה איש ולא
 היחה אשה אחיו מעולם הילכך לא פטרה לרח ומיכה

למאן
 דין יבום ופירוש המשנה
 דין יבום ופירוש המשנה

